

МІНІСТЕРСТВО ФІНАНСІВ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації
Кафедра психології, педагогіки та суспільних дисциплін

Затверджено

Науково-методичною радою Університету,
протокол від «12» 09 2024 № 1

Голова НМР

Іван ШЕМЕЛИНЕЦЬ

Робоча програма навчальної дисципліни

ІСТОРІЯ ПСИХОЛОГІЇ

для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня

денної та заочної форм навчання

галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»

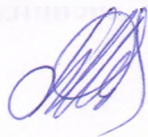
спеціальність 053 «Психологія»

освітня програма «Психологія»

статус дисципліни: обов'язкова

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія психології» укладена на основі освітньо-професійної програми «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 053 «Психологія», затвердженої Вченою радою Університету від 12.07.2024, протокол №19.

Укладач:

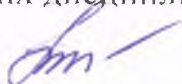

Т. Ткачук, докт. психол. наук, професор,
професор кафедри психології, педагогіки та
суспільних дисциплін

Гарант освітньої програми М. Заушнікова, к.психол.н., доцент

Робочу програму навчальної дисципліни розглянуто і схвалено кафедрою психології, педагогіки та суспільних дисциплін, протокол від «11» вересня 2024, №2

Завідувач кафедри

І. Петухова, к. пед. н., доцент

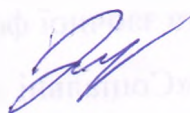
Розглянуто і схвалено вченою радою факультету соціально-гуманітарних технологій, спорту та реабілітації, протокол від «12» вересня 2024, № 1

Голова Вченої ради
факультету соціально-гуманітарних
технологій, спорту та реабілітації

Н. Зикун, д. н.із соц. ком., професор

Завідувач навчально-методичного
відділу

І. Качур, к. біол. н., доцент

ЛИСТ ОНОВЛЕННЯ ТА ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕННЯ
РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри психології, педагогіки та
суспільних дисциплін
Протокол від ___ 20__ р. № .

Лист оновлення та перезатвердження РІНД

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РІНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри	Підпис гаранта ОП

Зміст

1. Передмова.....	4
2. Опис навчальної дисципліни	6
2.1. Компетентності та результати навчання.....	6
2.2. Пререквізити та постреквізити вивчення дисципліни.....	7
2.3. Структура навчальної дисципліни.....	8
2.4. Рейтинг-план.....	9
2.5. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення.....	10
3. Програма навчальної дисципліни	11
4. Критерії оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти	19
5. Засоби діагностики результатів навчання.....	21
6. Форми та питання поточного та підсумкового контролю.....	22
7. Рекомендована література	27

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Історія психології» відноситься до навчальних дисциплін циклу професійної підготовки здобувачів вищої освіти бакалаврського рівня зі спеціальності 053 «Психологія» освітня програма «Психологія».

Навчальна дисципліна «Історія психології» забезпечує знання ключових положень основних психологічних теорій; закономірностей розвитку предмета психології; основні персоналії психологічної науки та їхні досягнення; ідеї засновників напрямків і шкіл світової психології; основні віхи розвитку психології в Україні; сучасний стан психологічних досліджень в Україні та їхнє значення та роль у світовій психології.

Метою курсу «Історія психології» є ознайомлення студентів з процесом розвитку поглядів на природу психічного. В курсі «Історії психології» студенти опановують вміння та навички аналізу психологічних концепцій, ведення дискусії, роблять крок до визначення свого бачення наукових проблем у галузі психології.

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Психологія».

Завдання курсу полягає в:

- засвоєнні закономірностей розвитку предмета психології;
- вивченні здобувачами основних персоналій психологічної науки та їх досягнень, ідеї засновників напрямків і шкіл світової психології;
- усвідомленні важливості історичних коренів наукових знань для адекватного осмислення системи ідей та категорій, що утворюють сучасний контент психологічної науки;
- засвоєнні здобувачами ключових положень основних психологічних теорій;
- засвоєнні здобувачами передумов, впливів, взаємозв'язків тих чи інших психологічних ідей та теорій;
- розумінні студентами історії розвитку та трансформації психологічних ідей та психологічних шкіл;
- визначенні тенденцій розвитку тих чи інших ідей та поглядів в історії психології;
- моделюванні змісту певних психологічних понять (відповідно до епохи, школи, автора);
- основні віхи розвитку психології в Україні;
- сучасний стан психологічних досліджень в Україні та їхнє значення та роль у світовій психології.

Методи та форми навчання: методи: теоретичного та емпіричного дослідження, аналізу даних, технології психологічної допомоги; складання психологічних характеристик, власних проєктів, методики досліджень та інтерпретації отриманих даних.

Форми організації занять: лекційні, семінарські заняття, індивідуальна й самостійна робота; робота в мережі Internet, аналіз й конспектування першоджерел, робота з додатковою літературою, написання статей, тез, дайджестів, есе, розв'язання психолого-педагогічних ситуацій, контрольні роботи, залік. На семінарських заняттях, окрім усного опитування застосовуються також такі форми навчання як турніри, ділові ігри, brainstorming, дебати, колоквиуми (заслуховування доповідей та повідомлень, їх обговорення і рецензування).

Форми організації навчання: денна, заочна.

На лекційних заняттях здобувача вищої освіти отримують інформацію про теоретичні аспекти курсу.

Семінарські заняття передбачають розкриття актуальних проблем специфіки та практичного застосування знань як базової основи у подальшій професійній діяльності, обговорення дискусійних питань.

Об'єктом контролю є діяльність здобувача вищої освіти на семінарських заняттях, а також результати виконання ними самостійної та індивідуальної роботи.

Організація поточного та підсумкового контролю знань.

Самостійна робота здобувача передбачає опанування теоретичного матеріалу з рекомендованої літератури, аналіз основних персоналій психологічної науки та їх досягнень, ідеї засновників напрямків і шкіл світової психології; засвоєння здобувачами ключових положень основних психологічних теорій; розуміння студентами історії розвитку та трансформації психологічних ідей та психологічних шкіл; визначення тенденцій розвитку тих чи інших ідей та поглядів в історії психології.

Індивідуально-консультаційна робота здобувача вищої освіти передбачає друк наукових статей, тез доповідей для наукових конференцій, а також написання есе, підготовку презентацій, рефератів.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та при перевірці самостійних робіт (тестові завдання, виконання письмових завдань) і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмету.

Проміжний модульний контроль здійснюється у формі модульної контрольної роботи, комп'ютерного тестування.

Формою підсумкового контролю знань є екзамен.

2. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Обов'язкова	
Модулів - 2	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2	2-й	2-й
Загальна кількість годин – 120	Семестр	
	3-й	3-й
	Лекції	
	26 год.	4 год.
	Семінарські	
	22 год.	4 год.
	Самостійна робота	
	70 год.	110 год.
	Індивідуально-консультаційна робота - 2 год.	
Форма семестрового контролю: екзамен		

2.1. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Компетентності	Результати навчання
ПК Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.
ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.
ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПР10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.
ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.
СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.	
СК2. Здатність до ретроспективного аналізу вітчизняного та зарубіжного досвіду розуміння природи виникнення, функціонування та розвитку психічних явищ.	

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік	
СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	

2.2. ПРЕРЕКВІЗИТИ ТА ПОСТРЕКВІЗИТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Супутніми для вивчення даної дисципліни є засвоєння теоретичних і практичних засад таких навчальних дисциплін як: «Філософія», «Новітня історія України: європейський вимір».

Наступними для даної дисципліни буде вивчення таких навчальних дисциплін: «Психологія особистості», «Патопсихологія».

2.3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Академічна група: ПСБ-24-1, ПСБЗ-24-1

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма навчання				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	ікр	с.р.		л	с	ікр	с.р.
Модуль I = 2 зал. кред. (60 год.)										
Змістовий модуль I. Донауковий етап розвитку психології										
Тема 1. Предмет історії психології. Найдавніші уявлення древніх про душу	13	2	2		9	14				14
Тема 2. Психологія у часи античності	16	2	4		10	16	2			14
Тема 3. Психологія середньовіччя та Нового часу	15	4	2		9	14				14
Тема 4. Передумови виникнення наукової психології	16	4	2		10	16		2		14
Разом за Модулем I	60	12	10		38	60	2	2		56
Модуль II = 2 зал. кред. (60 год.)										
Змістовий модуль II. Науковий етап розвитку психології										
Тема 5. Психодіаліз та глибинна психологія	16	4	2	2	8	17	2		2	13
Тема 6. Психологія на межі 20-го століття	14	2	4		8	13				13
Тема 7. Неофрейдизм і необіхевіоризм	14	4	2		8	14				14
Тема 8. Психологія 20-го та 21-го століття	16	4	4		8	16		2		14
Форма контролю: модульна контрольна робота (за рахунок семінарського заняття – 40 хв.)										
Разом за Модулем 2	60	14	12	2	32	60	2	2	2	54
<i>Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE</i>										
<i>Форма підсумкового контролю – екзамен</i>										
Усього годин	120	26	22	2	70	120	4	4	2	110

2.4. РЕЙТИНГ-ПЛАН

Години		Тема	Форма заняття та діяльності (лекція, семінар, самостійна робота здобувача, контрольний захід, підсумкове тестування, індивідуальна робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількість балів) Денна форма	Вага оцінки (кількість балів) Заочна форма
Ден на ф/н	Заоч на ф/н					
Модуль 1. Науково-методологічні засади досліджень у психології						
2 2 9	0 0 14	Тема 1. Предмет історії психології. Найдавніші уявлення древніх про душу	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	0 2 1	0 0 4
2 4 10	2 0 14	Тема 2. Психологія у часи античності	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	0 4 1	0 0 4
4 2 9	0 0 14	Тема 3. Психологія середньовіччя та Нового часу	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР10 Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, відстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника	0 2 1	0 0 4
4 2 10	0 2 14	Тема 4. Передумови виникнення наукової психології	Лекція Семінар Самостійна робота	ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.	0 2 1	0 3 4
			Проміжний модульний контроль 1	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	6	
Усього за Модулем 1					20	19
Модуль 2. Науковий етап розвитку психології						
4 2 2	2 0 2	Тема 5. Психоаналіз та глибинна психологія	Лекція Семінар Інд-консульт роб	ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за	0 2 3	0 0 3

8	13		Самостійна робота	результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	1	4
2	0	Тема 6. Психологія на межі 20-го століття	Лекція	ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.	0	0
4	0		Семінар заняття		4	0
8	13		Самостійна робота		1	4
4	0	Тема 7. Неофрейдизм і необіхевіоризм	Лекція	ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел.	0	0
2	0		Семінар		2	0
8	14		самостійна робота		1	4
4	0	Тема 8. Психологія 20-го та 21-го століття	Лекція	ПР1 Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.	0	0
4	2		Семінар		4	3
8	14		самостійна робота		1	4
		Проміжний модульний контроль 2	Аудиторна контрольна робота		6	4
		Усього за Модулем 2			25	26
Комп'ютерне тестування на платформі дистанційного навчання ДПУ MOODLE					5	5
		Екзамен	Екзамен		50	50
Усього за курсом					100	100

2.5. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Протоколи психологічної діагностики, програми розвивальних занять
Zoom, Moodle
Мультимедійний супровід освітнього процесу

3. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ЗМІСТОВНИМИ МОДУЛЯМИ

Змістовий модуль 1. Донауковий етап розвитку уявлень про душу

Тема 1. Предмет історії психології. Найдавніші уявлення про душу

План лекції:

1. Предмет історії психології.
2. Найдавніші уявлення древніх про душу.
3. Уявлення про душу у Древньому Єгипті.
4. Розвиток уявлень про душу у Міжріччі (Месопотамії)
5. Розвиток ідей про душу у Древній Індії та Китаї.
6. Натурфілософські уявлення про природу душі: (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен, Геракліт, Емпідокл)

План семінарського заняття:

1. Предмет історії психології.
2. Найдавніші уявлення древніх про душу.
3. Уявлення про душу у Древньому Єгипті.
4. Розвиток уявлень про душу у Міжріччі (Месопотамії)
5. Розвиток ідей про душу у Древній Індії та Китаї.
6. Натурфілософські уявлення про природу душі: (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен, Геракліт, Емпідокл)

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Психологічні погляди в Стародавній Індії. Тлумачення душі і свідомості в буддизмі і джайнізмі (проблема самосвідомості).
2. Психологічні аспекти вчень, філософських шкіл в Стародавній Індії (чарвакка, йога, веданта, міманса, н'яя, вайшешика).
3. Стародавній Китай: своєрідність трактування душі, особистості і її морального розвитку (Конфуцій, даосизм, Ван Чун, Мо-цзи та інші).

Питання для самоконтролю:

1. Розкрити зв'язок виникнення у древніх уявлень про душу із появою мови.
2. Якими були 3 аспекта уявлень древніх про душу ?
3. Уявлення древніх єгиптян про душу. Фокусування на таємниці смерті.
4. Ідея множинності душ (Ка, Ба, Шуїт, Рем, Ах).
5. Уявлення про душу у мешканців Месопотамії (Міжріччя).
6. Уявлення про душу у Древній Індії. Множинність душ. Карма. Йога.
7. Натурфілософські уявлення про природу душі. Архе як першооснова всіх речей і явищ. Натурфілософи: Фалес, Анаксимандр, Анаксимен, Геракліт, Емпідокл.

Рекомендована література:

Основна: [1 - 3]

Допоміжна: [1 - 2]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-2]

Міжнародні видання: [1 - 2]

Тема 2. Психологія у часи античності

План лекції:

1. Матеріалістичне вчення про душу і пізнання Демокріта.
2. Софісти. Моральна проблематика у поглядах Сократа

3. Етико-психологічне вчення кініків
4. Вчення Платона про душу і пізнання.
5. Вчення про душу та пізнання Арістотеля.
6. Психологічна проблематика у працях епікурійців і стоїків.
7. Вчення Арістотеля про душу та її функції

План семінарського заняття:

1. Атомістична теорія Демокріта.
2. Софісти. Моральна проблематика у поглядах Сократа
3. Етико-психологічне вчення кініків
4. Вчення Платона про душу і пізнання.
5. Вчення про душу та пізнання Арістотеля.
6. Психологічна проблематика у працях епікурійців і стоїків.
7. Вчення Арістотеля про душу та її функції

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Душа в трактуванні натурфілософів. Геракліт.
2. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
3. Моральна психологія Сократа і психологічні ідеї в філософській системі Платона.
4. Вчення про ейдоси Демокріта. Психологічні ідеї Епікура.
5. Внесок Арістотеля в розвиток психології.
6. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту.

Питання для самоконтролю:

1. У чому полягає суть атомістичної теорія Демокріта.
2. Проблема моральності у працях Сократа.
3. Чим відрізнялося етико-психологічне вчення кініків ?
4. Схарактеризуйте вчення Платона про душу, її функції та пізнання.
5. Схарактеризуйте вчення про душу та пізнання Арістотеля.
6. Психологічна проблематика у працях епікурійців і стоїків.

.Рекомендована література:

Основна: [1 - 3]

Допоміжна: [1 - 2]

Інформ. ресурси Інтернет: [1 - 2]

Міжнародні видання: [1 - 2]

Тема 3. Психологія середньовіччя та Нового часу

План лекції:

1. Психологічні ідеї арабомовних мислителів.
2. Вчення Фоми Аквінського
3. Проблема душі і розвитку особистості у П'єра Абеляра.
4. Гуманізм епохи Відродження. Леонардо да Вінчі
5. Ф. Бекон: емпірична методологія та індуктивна логіка і їхнє значення для розвитку експериментальної науки.
6. Вчення про душу і тіло в дуалізмі Р. Декарта. Вчення про рефлекс, психофізичний паралелізм
7. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка. Монадологія Г. Лейбніца.

План семінарського заняття:

1. Арабомовний світ. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни. Ібн-Рошид: вчення про душу і її волю. Внесок Аль-Газена в розвиток психології.
2. Середньовічна Європа. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі (Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші).
3. Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеляра та А. Августина. “Бритва” В. Оккама.
4. Психологічні погляди епохи Відродження. (П. Помпонацці, Б. Телезіо, Л. да Вінчі, Н. Кузанський, Дж. Бруно, Х. Вівес, Г. Перейра).

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Схоластика Вільяма Оккама.
2. Основні положення вчення Баруха Спінози.
3. Епіфеноменалізм Т. Гоббса.

Питання для самоконтролю:

1. Проблема подвійної істини. Ібн-Сіна як філософ та лікар. Асоціативний експеримент Ібн-Сіни. Ібн-Рошид: вчення про душу і її волю. Внесок Аль-Газена в розвиток психології.
2. Патристика: проблема душі, пізнання, свобода волі. Тертуліан, Григорій Нисський, Немезій Ефеський та інші).
3. Схоластика. Психологія і теологія Томи Аквінського. Роджер Бекон – ідея дослідного пізнання душі. Боротьба номіналізму і реалізму.
4. Проблема душі і розвитку особистості у П. Абеляра та А. Августина. “Бритва” В. Оккама.
5. Психологічні погляди епохи Відродження. (П. Помпонацці, Б. Телезіо, Л. да Вінчі, Н. Кузанський, Дж. Бруно, Х. Вівес, Г. Перейра).

Рекомендована література:

Основна: [1 - 3]

Допоміжна: [1 - 2]

Інформ. ресурси Інтернет: [1 - 2]

Міжнародні видання: [1 - 2]

Тема 4. Передумови виникнення наукової психології**План лекції:**

1. Сенсуалізм у працях французських мислителів у 18 столітті. Жульєн Офре де Ламетрі.
2. Жан Жак Руссо. Психологія морального виховання. К.А. Гельвецій. Погляди на виховання (конспект).
3. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Чарльз Дарвін. Витоки дитячої психології, зоопсихології та психології емоцій (виразних рухів).
4. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Френсіс Гальтон. Від дактилоскопії до євгеніки.
5. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Фізіологія сенсорних систем (органів чуття). Закони Мюллера і Гемгольца. Психофізика Фехнера. Вимірювання порогів відчуттів. Психометрія.

План семінарського заняття:

1. Сенсуалізм у працях французських мислителів у 18 столітті. Жульєн Офре де Ламетрі.
2. Психологічне вчення Д.Гартлі. Теорія вібрацій. Погляди на виховання дітей
3. Англійський асоціанізм у 19 столітті. Чарлз Белл. Закон Белла-Мажанді.
4. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Чарльз Дарвін. Витоки дитячої психології, зоопсихології та психології емоцій (виразних рухів).
5. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Френсіс Гальтон. Від дактилоскопії до евгеніки.
6. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Фізіологія сенсорних систем (органів чуття). Закони Мюллера і Гемгольца.
7. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Психометрія.
8. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Психофізика Фехнера. Вимірювання порогів відчуттів.
9. В.Вундт і створення експериментальної психології. Волюнтаризм, інтроспекція у роботах Вундта.
10. Герман Еббінгауз. Відкриття законів пам'яті.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Суб'єктивно-ідеалістичне вчення Дж. Берклі. Суб'єктивний ідеалізм. Теорія зору.
2. Етьєн Бонно де Кондільяк. «Чуттєва статуя».
3. Томас Браун. Закони новизни, чистоти та конституційних відмінностей.
4. Джон Стюар Міль. Ментальна хімія.

Питання для самоконтролю:

1. Природничо-наукові передумови розвитку експериментальної психології. Дослідження І.Мюллера, Г. Гельмгольца. Створення фізіології ВНД. Дарвінізм. Френологія.
2. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону.
3. Програми створення нової, експериментальної дослідної психології. В. Вундт – засновник експериментальної психології.
4. Програма емпіричної (спостерігаючої) психології Ф.Брентано.
5. Програма побудови психології як науки про поведінку І. Сеченова.

Рекомендована література:

- Основна: [1 - 3]
 Допоміжна: [1 - 2]
 Інформ. ресурси Інтернет: [1 - 2]
 Міжнародні видання: [1 - 2]

Змістовий модуль II. Науковий етап розвитку історії психології**Тема 5. Психоаналіз та глибинна психологія****План лекції:**

1. Функціоналізм. Франц Брентано.
2. З.Фройд. Структура особистості.
3. З.Фройд. Механізми психологічного захисту.
4. Причини виникнення неврозів у вченні З.Фрейда.
5. Індивідуальна психологія А.Адлера. Рушійні сили психічного розвитку. Способи боротьби за перевагу.

6. А.Адлер. Життєві цілі. Схема аперцепції. Стиль життя.
7. Внесок Карла Густава Юнга в психологію.
8. К.Г.Юнг. Асоціативний експеримент.
9. Аналітична психологія К.Г.Юнга. Архетип.
10. Аналітична психотерапія К.Г.Юнга. Індивідуація.

План семінарського заняття:

1. Функціоналізм. Франц Brentano.
2. З.Фрейд. Структура особистості. Механізми психологічного захисту.
3. Причини виникнення неврозів у вченні З.Фрейда.
4. Індивідуальна психологія А.Адлера. Рушійні сили психічного розвитку. Способи боротьби за перевагу.
5. А.Адлер. Життєві цілі. Схема аперцепції. Стиль життя.
6. А.Адлер. Почуття спільності. Невроз та його причини.
7. Внесок Карла Густава Юнга в психологію.
8. К.Г.Юнг. Асоціативний експеримент.
9. Аналітична психологія К.Г.Юнга. Архетип. Індивідуація.

Індивідуально-консультативна робота

1. Р.Декарт. Раціональна інтуїція. Вроджені ідеї. Вчення про свідомість та ефекти. Епіфіз. Вчення про рефлекс
2. Г.В.Лейбніц. Монадологія.
3. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Чарльз Дарвін. Витоки дитячої психології, зоопсихології та психології емоцій (виразних рухів). Френсіс Гальтон. Від дактилоскопії до евгеніки.
4. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Фізіологія сенсорних систем. Закони Мюллера і Гемгольца. Психометрія. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону.
5. Пансексуалізм З.Фрейда. Структура особистості. Механізми психологічного захисту. Причини виникнення неврозів.
6. А.Адлер. Життєві цілі. Схема аперцепції. Стиль життя. Почуття спільності. Невроз та його причини у вченні А.Адлера.
7. Гештальтпсихологія (М.Вертхаймер, К.Коффка, В.Келер). Надсумативність. Транспонованість. Фі-феномен. Ізоморфізм.
8. Розвиток об'єктивної психології у працях І.М. Сеченова і І.П. Павлова. Центральне гальмування. Нервізм. Умовний рефлекс. Орієнтовний рефлекс. Типи вищої нервової діяльності.
9. Карен Хорні. Корінна тривога. Образ Я. Механізми захисту.
10. Еріх Фромм. Рушійні сили психічного розвитку. Потреби в укоріненні та в індивідуалізації. Двоїста природа людини. Способи існування (бути і мати). Втеча від свободи.
11. Егопсихологія Еріка Еріксона. Ідентичність. Головна рушійна сила – збереження ідентичності. Періодизація.
12. Сенс життя людини в екзистенційній психології В. Франкла.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Пояснювальна психологія В.Дільтея.
2. Вчення Штерна і Е.Шпрангера
3. А.Адлер. Почуття спільності.
4. Невроз та його причини у вченні А.Адлера.

5. Розвиток психології у Німеччині у кінці 19 століття. Вільгельм Дільтей. Штерн. Едуард Шпрангер Фукціоналізм Ф.Брентано.
6. Психоаналіз З.Фрейда.
7. Індивідуальна психологія А. Адлера.
8. Аналітична психологія К. Г. Юнга.

Питання для самоконтролю:

1. Розвиток психології у Німеччині у кінці 19 століття. Вільгельм Дільтей. Штерн. Едуард Шпрангер.
2. Концепція актів свідомості Брентано.
3. Психоаналіз З.Фрейда. Метод вільних асоціацій.
4. З. Фрейд. Захисні механізми психіки. Едипів комплекс.
5. З. Фрейд. Структура особистості.
6. Індивідуальна психологія А.Адлера. Почуття неповноцінності. Компенсація.
7. А.Адлер. Життєві цілі. Стиль життя. Схема аперцепції.
8. Аналітична психологія К.Г. Юнга. Архетипи.
9. К.Г. Юнг. Індивідуація.

Рекомендована література:

Основна: [1 - 3]

Допоміжна: [1 - 2]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-2]

Міжнародні видання: [1 - 2]

Тема 6. Психологія на межі 20-го століття

План лекції:

1. Гештальтпсихологія. М.Вертхаймер, К.Коффка, В.Келер.
2. Дослідження вюрцбургської школи. Освальд Кюльпе.
3. Карл Бюллер. Еврістика.
4. Психологічні уявлення У.Джемса. Прагматизм.
5. Експериментально-психологічні дослідження в Америці в кінці 19 століття. Раймонд Кеттел (тестологія). Антиципація.
6. Розвиток об'єктивної психології у працях І.М. Сеченова і І.П. Павлова.
7. Біхевіоризм. Джон Бродес Уотсон.

План семінарського завдання

1. Гештальтпсихологія. М.Вертхаймер, К.Коффка, В.Келер. Надсумативність. Транспонованість. Фі-феномен. Ізоморфізм.
2. Дослідження вюрцбургської школи. Освальд Кюльпе. Проблемна ситуація.
3. Карл Бюллер. Еврістика.
4. Розвиток об'єктивної психології у працях І.М. Сеченова і І.П. Павлова. Центральне гальмування. Нервізм. Умівний рефлекс. Орієнтовний рефлекс. Типи вищої нервової діяльності.
5. Біхевіоризм. Джон Бродес Уотсон.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Едвард Лі Торндайк (1874 – 1949). Закони вправлення, готовності, асоціативного зрушення, афекту.
2. Гренвіл Стенлі Холл. Педологія. Теорія рекапітуляції.
3. Психологічні уявлення У.Джемса. Прагматизм. Потік свідомості. Самосвідомість.

Питання для самоконтролю:

1. Гештальтпсихологія. М.Вертхаймер, К.Коффка, В.Келер. Надсумативність. Транспонованість. Фі-феномен. Ізоморфізм.
2. Дослідження вюрцбургської школи. Освальд Кюльпе. Проблемна ситуація.
3. Карл Бюллер. Евристика.
4. Розвиток об'єктивної психології у працях І.М. Сеченова і І.П. Павлова. Центральне гальмування. Нервізм. Умовний рефлекс. Орієнтовний рефлекс. Типи вищої нервової діяльності.
5. Біхевіоризм. Джон Бродес Уотсон.

Рекомендована література:

Основна: [1 - 3]

Допоміжна: [1 - 2]

Інформ. ресурси Інтернет: [1-2]

Міжнародні видання: [1 - 2]

Тема 7. Неофрейдизм і необіхевіоризм**План лекційного заняття:**

1. Теорія Е.Толмена.
2. Необіхевіоризм Б.Ф.Скіннера. Оперантне та програмоване наuczіння.
3. Вільгельм Райх. Теорія про панцирі.
4. Анатомія невротичної особистості у К. Хорні.
5. Гаррі Стек Саллівен. Інтерперсональна теорія психіатрії. Я-система та її складові. Принципи комунального співіснування, функціональної активності. Динамізми.
6. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома.
7. Е. Еріксон: его-психологія, стадіальний розвиток особистості, ідентичність.

План семінарського заняття

1. Теорія Е.Толмена.
2. Необіхевіоризм Б.Ф.Скіннера. Оперантне та програмоване наuczіння.
3. Вільгельм Райх. Теорія про панцирі.
4. Анатомія невротичної особистості у К. Хорні.
5. Гаррі Стек Саллівен. Інтерперсональна теорія психіатрії. Я-система та її складові. Принципи комунального співіснування, функціональної активності. Динамізми.
6. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома.
7. Е. Еріксон: его-психологія, стадіальний розвиток особистості, ідентичність.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Арнольд Гезел. Періодизація. Інтервенція. Клініка нормального дитинства. Скло Гезела.
2. Динамічна теорія особистості Курта Левіна. (Теорія поля. Валентність. Квазіпотреби. Фрустрація. Афект неадекватності. Групова динаміка).
3. Едуард Клапаред. Ідея саморозвитку. Синкретизм.

Питання для самоконтролю:

1. Оперантне та програмоване наuczіння Б.Ф.Скіннера.
2. Вільгельм Райх. Теорія про панцирі.
3. Анатомія невротичної особистості у К. Хорні.
4. Гаррі Стек Саллівен. Інтерперсональна теорія психіатрії. Я-система та її складові. Принципи комунального співіснування, функціональної активності. Динамізми.

5. Гуманістичний психоаналіз Е. Фрома.
6. Е. Еріксон: его-психологія, стадіальний розвиток особистості, ідентичність.

Рекомендована література:

- Основна: [1 - 3]
 Допоміжна: [1 - 2]
 Інформ. ресурси Інтернет: [1-2]
 Міжнародні видання: [1 - 2]

Тема 8. Психологія 20-го та 21-го століття

План лекційного заняття:

1. Гештальттерапія. Фритц Перлз.
2. Гуманістична психологія. Гордон Олпорт. Абрахам Маслоу.
3. Гуманістична психологія. Карл Роджерс.
4. Розвиток радянської психології у 20-х роках. С.Рубінштейн.
5. С.Д Максименко. Генетична психологія.
6. Видатні постаті сучасної вітчизняної психології: Л.Бурлачук, Г.Балл, В.Рибалка, Т.Яценко та ін.

План семінарського заняття:

1. Фритц Перлз. Гештальттерапія.
2. Гуманістична психологія. Гордон Олпорт. Абрахам Маслоу.
3. Гуманістична психологія. Карл Роджерс.
4. Внесок Б.Теплова у розвиток психології.
5. Наукові доробки Б.В.Зейгарник.
6. Г.Костюк. Психологічна теорія особистості, вікова та педагогічна психологія.
7. Внесок сучасних українських вчених у розвиток сучасної психодіагностики.

Самостійна робота здобувачів вищої освіти:

1. Гуманістична психологія Абрахама Маслоу.
2. Гордон Олпорт як представник гуманістичного напрямку у психології
3. Розвиток радянської психології у 20-х роках. С.Рубінштейн.
4. Видатні постаті сучасної вітчизняної психології: П.Чамата, В.Роменець, Л.Карамушка та ін.

Питання для самоконтролю:

1. Гештальттерапія Фритца Перлза.
2. Схарактеризуйте вчення Абрахама Маслоу.
3. Гуманістична психологія. Карл Роджерс.
4. Наукові доробки Б.В.Зейгарник.

Рекомендована література:

- Основна: [1 - 3]
 Допоміжна: [1 - 2]
 Інформ. ресурси Інтернет: [1 - 2]
 Міжнародні видання: [1 - 2]

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, представлено в табл. 4.1.

Таблиця 4.1

Розподіл балів за семінарське заняття

Критерії оцінювання	Кількість балів	
	Ден. ф/н	Заоч. ф/н
Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі дав відповіді на всі питання. При цьому використовував актуальну наукову термінологію, належним чином обґрунтовував свої думки та зробив узагальнені підсумки.	2	3
Оцінюється робота здобувача, який в основному розкрив зміст теоретичних питань. Проте, при висвітленні деяких питань не вистачало достатньої аргументації, допускалися при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.	1	2
Оцінюється робота здобувача, який дав фрагментарні відповіді на теоретичні питання (без аргументації й обґрунтування, підсумків), у відповідях присутні неточності та помилки або відповідь дана лише на окремі питання.	0,5	1
Оцінюється робота здобувача вищої освіти, який дав неправильну відповідь навсі теоретичні питання, допустив істотні помилки, оперував неактуальною застарілою інформацією або відповіді на питання відсутні взагалі.	0	0

Загальний розподіл балів, які здобувач вищої освіти може отримати в межах 100-бальної системи оцінювання, повинен включати обов'язкове комп'ютерне тестування на платформі ДПУ MOODLE (максимально 5 балів).

Організація індивідуально-консультаційної роботи. Підготувати доповідь (презентацію) на одну з обраних тем.

Структура презентації:

- тема;
- короткий огляд проблеми із визначенням ступеню її дослідження;
- основна частина;
- висновки, рекомендації, перспективи наукових розвідок;
- список використаних джерел.

Обсяг презентації – 15- 20 слайдів

Шкала оцінювання індивідуально-консультаційна роботи здобувачів для денної та заочної форм навчання

К-сть балів	Критерії оцінювання
3	Послідовність, логічність написання роботи, а також підготовка презентації та, відповідно, її захист, а також виокремлення з різних джерел основних положень, які структурно об'єднанні, проаналізовані та узагальнені висновками.
2	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, проте без пов'язання результатів із практичною діяльністю

1	Достатній рівень представленої роботи, її теоретичний аналіз, підготовлена презентація, що розкриває основні положення, проте здобувач не захистив представлений матеріал
0	Робота відсутня

Шкала оцінювання роботи самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Виконання самостійної роботи, як правило, оцінюється під час проведення контактного заняття у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
1	4	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей
0,75	3	Здобувач вищої освіти розкриває сутність теоретичних питань, усвідомлює алгоритм практичних завдань, використовуючи відповідну термінологію
0,5	2	Здобувач поверхово викладає навчальний матеріал, недостатньо чітко розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускає при цьому суттєві помилки
0,25	1	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Здобувач поверхово викладає навчальний матеріал, допускає при цьому суттєві помилки
0	0	Робота відсутня

Шкала оцінювання проміжних модульних контрольних робіт

К-сть балів		Критерії оцінювання
Денна ф/н	Заочна ф/н	
6	4	Здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час написання контрольних робіт із посиланням на актуальні літературні джерела, володіючи термінологічним словником із навчальної дисципліни
4-5	3	Здобувач вищої освіти володіє теоретичними засадами досліджуваної теми, проте не здатний пов'язати теорію із практикою, спостерігається недостатнє усвідомлення термінологічного апарату навчальної дисципліни
2-3	2	Здобувач вищої освіти в неповному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово викладає його у письмових відповідях, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності
1	1	Здобувач вищої освіти має суттєві ускладнення під час письмового викладу матеріалу, не розуміє змісту теоретичних питань, не готовий дати відповідь на практичні завдання
0	0	Робота відсутня

Підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за результатами поточного контролю (від 0 до 50 балів) та екзамену (від 0 до 50 балів). Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання є отримання не менше 25 балів за поточний контроль та 25 балів за підсумковий контроль у формі екзамену.

Переведення даних 100-бальної шкали оцінювання в національну шкалу та шкалу за системою ЄКТС здійснюється в такому порядку:

Відповідність підсумкової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Сума балів за 100- бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			Екзамен, диф. залік, курсова робота, практика	Залік
90-100	A	відмінно	відмінно	зараховано
80-89	B	дуже добре	добре	
70-79	C	добре		
60-69	D	задовільно	задовільно	
50-59	E	достатньо		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	незадовільно	не зараховано
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу		

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА

Шкала та критерії перезарахування результатів навчання, здобутих в неформальній освіті здобувача

Кількість балів	Форма заняття та діяльності	Критерії оцінювання	Рекомендовані ресурси для здобуття результату
10	Індивідуальна робота	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату обсягом 30 годин (1 кредит ECTS) або більше	Масові онлайн курси https://www.dpu.edu.ua/osvita/neformalna-informalna-osvita
3	Семинарське заняття	Оцінюється робота за результатами надання сертифікату за темою заняття	Масові онлайн курси на платформі EdERA, Прометеус тощо. Онлайн курси мережевої академії Cisco (https://www.netacad.com/) тощо.
0		Відсутній результат або результат не відповідає тематиці дисципліни	

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- тестування;
- доповіді, есе, презентації;
- індивідуальні завдання;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації результатів самостійної, індивідуальної роботи та наукових досліджень;
- контрольна робота;
- комп'ютерне тестування на платформі MOODLE ДПУ;
- екзамен.

6. ФОРМИ ТА ПИТАННЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Оцінювання результатів засвоєння програмного матеріалу з навчальної дисципліни «Історія психології» передбачає поточний, проміжний та підсумковий форми контролю, які здійснюються на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль здійснюється впродовж семестру під час проведення семінарських, занять, при перевірці самостійних робіт виконанні індивідуальної, контрольних робіт і має на меті перевірку рівня засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу з предмета.

При поточному контролі оцінюються наступні результати: відповіді на семінарських заняттях; контрольних робіт; результати виконання завдань самостійної роботи здобувача, передбачених навчальним планом; для змішаної (дистанційної) форми навчання (відповіді під час занять в дистанційному режимі (на форумах, чатах, Zoom, Google Meet, Microsoft Teams тощо); результати виконання завдань самостійної роботи здобувача; результати виконання інших видів робіт (участь у науково-практичних конференціях, олімпіадах, підготовка наукової статті).

Проміжний контроль здійснюється у формі контрольного заходу (тест, інтерпретація теоретичного питання, написання тез доповідей на наукову конференцію, підготовка кваліфікаційної роботи.

З навчальної дисципліни «Історія психології» передбачено 2 контрольні (модульні) роботи та одна аудиторна контрольна робота. Здобувачів завчасно інформують про терміни проведення і зміст контрольної (модульної) роботи. Результат поточного контролю визначається сумарно за всіма складовими поточного контролю.

Поточний контроль – контрольні заходи, які здійснюються впродовж модуля з метою оцінювання рівня навчальних досягнень здобувача вищої освіти. Основна мета поточного контролю – забезпечення зворотного зв'язку між викладачами та здобувачами вищої освіти; перевірка готовності сприйняття здобувачами навчального матеріалу дисципліни, оцінювання досягнених ними програмних результатів навчання, управління їх навчальною мотивацією.

Форми поточного контролю (контрольних заходів):

- 1) модульні (а) контрольні(а) роботи(а);
- 2) письмові, усні опитування на семінарських, практичних та лабораторних заняттях;
- 3) есе / аналітична записка (за темою індивідуального практичного завдання);
- 4) реферат/ аналітична записка / стаття (за темою індивідуального дослідницького завдання);
- 5) презентація (за результатами групового практичного/дослідницького завдання);
- 6) розв'язання індивідуальних задач;
- 7) огляд спеціальної літератури;
- 8) тестування за темами;
- 9) реферат;
- 10) індивідуальна або групова презентація;
- 11) проведення конференцій та круглих «столів».

Кількість заходів та форми проведення поточного контролю визначаються викладачем, за яким закріплене викладання дисципліни. Їх кількість має бути достатньою для перевірки досягнень програмних результатів навчання здобувачами вищої освіти.

В процесі поточного контролю оцінюється СРС над досліджуваним матеріалом: повнота виконання завдань, рівень засвоєння навчальних матеріалів та окремих розділів навчальної дисципліни, робота з додатковою літературою, вміння й навички індивідуальних і групових презентацій, оволодіння практичними навичками аналітичної, дослідницької роботи, технічних або економічних розрахунків тощо.

Семестровий модуль завершується модульною контрольною роботою (МКР). Модульні(а) контрольні(а) роботи(а) є обов'язковою формою поточного контролю. Модульна контрольна робота може виконуватися у письмовій або комп'ютерній формі. Форма проведення модульного контролю визначається кафедрою (викладачем), за якою (им) закріплене викладання дисципліни.

В РПНД має бути вказано, в чому полягає поточний контроль, які види поточного контролю застосовуються; форми оцінювання певних програмних результатів навчання за окремими видами контролю.

Підсумковий контроль з навчальної дисципліни проводиться після завершення її вивчення з метою встановлення досягнення здобувачем вищої освіти заявлених результатів. Підсумковий

контроль проводиться у формі іспиту.

Перелік питань до проміжного модульного контролю №1

1. Предмет історії психології.
2. Найдавніші уявлення древніх про душу.
3. Уявлення про душу у Древньому Єгипті.
4. Розвиток уявлень про душу у Міжріччі (Месопотамії)
5. Розвиток ідей про душу у Древній Індії та Китаї.
6. Натурфілософські уявлення про природу душі: (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен, Геракліт, Емпідокл).
7. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
8. Моральна психологія Сократа.
9. Психологічні ідеї в філософській системі Платона.
10. Вчення про атоми Демокріта. Психологічні ідеї Епікура.
11. Внесок Аристотеля в розвиток психології. Трактат «Про душу».
12. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту.
13. Психологічні ідеї арабських мислителів. Ібн аль-Хайсам (Альгазен), Ібн Сіна (Авіценна), Ібн Рушд (теорія двох істин, відкриття в офтальмології).
14. Схоластика як особливий тип культури та релігійної філософії. Фома Аквінський (Ієрархічна будова світу та душі, інтелект, інтенція, рефлексія, інтроспекція, 3 етапи роботи душі).
15. Емпіризм і раціоналізм. Засновник емпіризму Френсіс Бекон. Закони дедукції та індукції.
16. Френсіс Бекон. Ідоли як перешкоди на шляху пізнання.
17. Раціоналізм та дуалізм Р.Декарта. Cogito ergo sum.
18. Вчення Р.Декарта про рефлекс.
19. Р.Декарт. Раціональна інтуїція. Вроджені ідеї. Вчення про свідомість та ефекти. Епіфіз.
20. Бенедикт Спиноза. Вчення про афекти.
21. Томас Гоббс. Знакова концепція мови.
22. Г.В.Лейбніц. Монадологія.
23. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка.
24. Сенсуалізм у працях французських мислителів у 18 столітті. Ж.О.Ламетрі. Жан Жак Руссо.
25. К.А. Гельвецій. Погляди на виховання.
26. Е.Б. Кондільяк. «Чуттєва статуя».
27. Суб'єктивно-ідеалістичне вчення Дж. Берклі. Суб'єктивний ідеалізм. Теорія зору.
28. Англійський асоціанізм у 19 столітті. Психологічне вчення Д.Гартлі. Теорія вібрацій. Чарльз Белл. Закон Белла-Мажанді.
29. Розвиток асоціанізму в XIX ст. Дж. Міль (ментальна хімія), Т.Браун (закони новизни, чистоти та конституційних відмінностей).
30. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Чарльз Дарвін. Витоки дитячої психології, зоопсихології та психології емоцій (виразних рухів).
31. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Френсіс Гальтон. Від дактилоскопії до евгеніки.
32. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті.
33. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Фізіологія сенсорних систем. Закони Мюллера і Гемгольца. Психометрія.
34. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону
35. В.Вундт і створення експериментальної психології. Волюнтаризм, інтроспекція у роботах Вундта. Герман Еббінгауз. Відкриття законів пам'яті.

Перелік питань до проміжного модульного контролю №2

1. Розвиток психології у Німеччині у кінці 19 століття. Вільгельм Дільтей. Штерн. Едуард Шпранггер. Франц Brentano.
2. Пансексуалізм З.Фрейда. Структура особистості. Механізми психологічного захисту. Причини виникнення неврозів.
3. Індивідуальна психологія А.Адлера. Рушійні сили психічного розвитку. Способи боротьби за перевагу).
4. А.Адлер. Життєві цілі. Схема аперцепції. Стиль життя. Почуття спільності. Невроз та його причини у вченні А.Адлера.
5. Аналітична психологія К.Г.Юнга. Архетип. Асоціативний експеримент. Індивідуація.
6. Гештальтпсихологія (М.Вертхаймер, К.Коффка, В.Келер). Надсумативність. Транспонованість. Фі-феномен. Ізоморфізм.
7. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М.Вертгеймером “продуктивного мислення”. Гештальтистський “тріумвірат”.
8. Психологічні уявлення У.Джемса. Прагматизм. Потік свідомості. Самосвідомість.
9. Розвиток об’єктивної психології у працях І.М. Сеченова і І.П. Павлова. Центральне гальмування. Нервізм. Умовний рефлекс. Орієнтовний рефлекс. Типи вищої нервової діяльності.
10. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні змінні. Когнітивна карта, латентне та вікарне наочіння.
11. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера. Респондентне наочіння. Оперант. Оперантне та програмоване наочіння.
12. Вільгельм Райх. Теорія про панцирі. Оргон.
13. Карен Хорні. Корінна тривога. Образ Я. Механізми захисту.
14. Гаррі Стек Саллівен. Інтерперсональна теорія психіатрії. Я-система та її складові. Принципи комунального співіснування, функціональної активності. Динамізми.
15. Еріх Фромм. Рушійні сили психічного розвитку. Потреби в укоріненні та в індивідуалізації. Двоїста природа людини. Способи існування (бути і мати). Втеча від свободи.
16. Егопсихологія Еріка Еріксона. Ідентичність. Головна рушійна сила – збереження ідентичності. Періодизація.
17. Динамічна теорія особистості Курта Левіна. Теорія поля. Валентність. Квазіпотреби. Фрустрація. Афект неадекватності. Групова динаміка.
18. Сенс життя людини в екзистенційній психології В. Франкла.
19. Гештальтпсихологія: предмет, галузі дослідження, критичний аналіз.
20. Гештальттерапія Ф.Перлза. Фігура і фон. Контакт і відхід. Середня зона. Континуум усвідомлення. Внутрішній вибух.
21. Гуманістична психологія. Г.Олпорт. риси особистості.
22. Гуманістична психологія. Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу.
23. Гуманістична психологія. Карл Роджерс. Самість. Клієнт-центрована терапія. Індирективна терапія. Інтервенція.
24. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже.
25. Психологія розвитку. Едуард Клапаред. Ідея саморозвитку. Синкретизм.
26. Арнольд Гезел. Періодизація. Інтервенція. Клініка нормального дитинства. Скло Гезела.
27. Розвиток радянської психології. Г.Челпанов. С.Л.Рубінштейн. Діяльнісний підхід.
28. Б.М. Теплов. Вчення про здібності.
29. Наукові доробки Б.В. Зейгарник.
30. Л.С.Виготський. Культурно-історична концепція. Зони актуального та найближчого розвитку. Вчення про вищі психічні функції.
31. Видатні постаті сучасної української психологічної науки.

Перелік питань до підсумкового контролю:

1. Предмет історії психології.
2. Найдавніші уявлення древніх про душу.
3. Уявлення про душу у Древньому Єгипті.
4. Розвиток уявлень про душу у Міжріччі (Месопотамії)
5. Розвиток ідей про душу у Древній Індії та Китаї.
6. Натурфілософські уявлення про природу душі: (Фалес, Анаксимандр, Анаксимен, Геракліт, Емпідокл).
7. Піфагорійський союз і зміна уявлень про душу.
8. Моральна психологія Сократа.
9. Психологічні ідеї в філософській системі Платона.
10. Вчення про атоми Демокріта. Психологічні ідеї Епікура.
11. Внесок Аристотеля в розвиток психології. Трактат «Про душу».
12. Психологічні погляди античних лікарів. Гуморальна теорія і трактування темпераменту.
13. Психологічні ідеї арабських мислителів. Ібн аль-Хайсам (Альгазен), Ібн Сіна (Авіценна), Ібн Рушд (теорія двох істин, відкриття в офтальмології).
14. Схоластика як особливий тип культури та релігійної філософії. Фома Аквінський (Ієрархічна будова світу та душі, інтелект, інтенція, рефлексія, інтроспекція, 3 етапи роботи душі).
15. Емпіризм і раціоналізм. Засновник емпіризму Френсіс Бекон. Закони дедукції та індукції.
16. Френсіс Бекон. Ідоли як перешкоди на шляху пізнання.
17. Раціоналізм та дуалізм Р.Декарта. *Cogito ergo sum*.
18. Вчення Р.Декарта про рефлекс.
19. Р.Декарт. Раціональна інтуїція. Вроджені ідеї. Вчення про свідомість та ефекти. Епіфіз.
20. Бенедикт Спиноза. Вчення про афекти.
21. Томас Гоббс. Знакова концепція мови.
22. Г.В.Лейбніц. Монадологія.
23. Закладання основ емпіричної психології у вченні про пізнання Дж. Локка.
24. Сенсуалізм у працях французських мислителів у 18 столітті. Ж.О.Ламетрі. Жан Жак Руссо.
25. К.А. Гельвецій. Погляди на виховання.
26. Е.Б. Кондільяк. «Чуттєва статуя».
27. Суб'єктивно-ідеалістичне вчення Дж. Берклі. Суб'єктивний ідеалізм. Теорія зору.
28. Англійський асоціанізм у 19 столітті. Психологічне вчення Д.Гартлі. Теорія вібрацій. Чарльз Белл. Закон Белла-Мажанді.
29. Розвиток асоціанізму в XIX ст. Дж. Міль (ментальна хімія), Т.Браун (закони новизни, чистоти та конституційних відмінностей).
30. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Чарльз Дарвін. Витоки дитячої психології, зоопсихології та психології емоцій (виразних рухів).
31. Експериментально-психологічні дослідження у Великобританії у кінці 19 століття. Френсіс Гальтон. Від дактилоскопії до євгеніки.
32. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті.
33. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Фізіологія сенсорних систем. Закони Мюллера і Гемгольца. Психометрія.
34. Фізіологічні дослідження в Німеччині у 19 столітті. Передумови трансформації психології у самостійну науку. Дослідження часу реакції. Психофізика. Відкриття Фехнером і Вебером основного психофізичного закону
35. В.Вундт і створення експериментальної психології. Волонтаризм, інтроспекція у роботах Вундта. Герман Еббінгауз. Відкриття законів пам'яті.
36. Розвиток психології у Німеччині у кінці 19 століття. Вільгельм Дільтей. Штерн. Едуард Шпранггер. Франц Brentano.

37. Пансексуалізм З.Фрейда. Структура особистості. Механізми психологічного захисту. Причини виникнення неврозів.
38. Індивідуальна психологія А.Адлера. Рушійні сили психічного розвитку. Способи боротьби за перевагу).
39. А.Адлер. Життєві цілі. Схема аперцепції. Стиль життя. Почуття спільності. Невроз та його причини у вченні А.Адлера.
40. Аналітична психологія К.Г.Юнга. Архетип. Асоціативний експеримент. Індивідуація.
41. Гештальтпсихологія (М.Вертхаймер, К.Коффка, В.Келер). Надсумативність. Транспонованість. Фі-феномен. Ізоморфізм.
42. Гештальт-теорія як реакція проти атомізму традиційної психології. Дослідження М.Вертгеймером “продуктивного мислення”. Гештальтистський “тріумвірат”.
43. Психологічні уявлення У.Джемса. Прагматизм. Потік свідомості. Самосвідомість.
44. Розвиток об’єктивної психології у працях І.М. Сеченова і І.П. Павлова. Центральне гальмування. Нервізм. Умóвний рефлєкс. Орієнтовний рефлекс. Типи вищої нервової діяльності.
45. Необіхевіоризм Е. Толмена і його вчення про проміжні змінні. Когнітивна карта, латентне та вікарне нау́чіння.
46. Оперантний біхевіоризм Б. Скінера. Респондентне нау́чіння. Оперант. Оперантне та програмоване нау́чіння.
47. Вільгельм Райх. Теорія про панцирі. Оргон.
48. Карен Хорні. Корінна тривога. Образ Я. Механізми захисту.
49. Гаррі Стек Саллівен. Інтерперсональна теорія психіатрії. Я-система та її складові. Принципи комунального співіснування, функціональної активності. Динамізми.
50. Еріх Фромм. Рушійні сили психічного розвитку. Потреби в укоріненні та в індивідуалізації. Двоїста природа людини. Способи існування (бути і мати). Втеча від свободи.
51. Егопсихологія Еріка Еріксона. Ідентичність. Головна рушійна сила – збереження ідентичності. Періодизація.
52. Динамічна теорія особистості Курта Левіна. Теорія поля. Валентність. Квазіпотреби. Фрустрація. Афект неадекватності. Групова динаміка.
53. Сенс життя людини в екзистенційній психології В. Франкла.
54. Гештальтпсихологія: предмет, галузі дослідження, критичний аналіз.
55. Гештальттерапія Ф.Перлза. Фігура і фон. Контакт і відхід. Середня зона. Континуум усвідомлення. Внутрішній вибух.
56. Гуманістична психологія. Г.Олпорт. риси особистості.
57. Гуманістична психологія. Проблема самореалізації та ієрархії потреб в концепції А. Маслоу.
58. Гуманістична психологія. Карл Роджерс. Самість. Клієнт-центрована терапія. Індирективна терапія. Інтервенція.
59. Теорія стадій розвитку інтелекту Ж. Піаже.
60. Психологія розвитку. Едуард Клапаред. Ідея саморозвитку. Синкретизм.
61. Арнольд Гезел. Періодизація. Інтервенція. Клініка нормального дитинства. Скло Гезела.
62. Розвиток радянської психології. Г.Челпанов. С.Л.Рубінштейн. Діяльнісний підхід.
63. Б.М. Теплов. Вчення про здібності.
64. Наукові доробки Б.В. Зейгарник.
65. Л.С.Виготський. Культурно-історична концепція. Зони актуального та найближчого розвитку. Вчення про вищі психічні функції.
66. Розвиток сучасної української психології. Новітні наукові розробки.

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Токарева Н. М. Історія психології: від витоків до епохи Просвітництва: підручник для здобувачів освіти ступеня бакалавра освітньо-професійної програми 053 Психологія. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2022 (Частина I). 384 с.
2. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. 2-ге вид. допов. Харків, 2020. 320 с.
3. Методичні вказівки для практичних занять з курсу «Історія психології» для студентів спеціальності 053 «Психологія» всіх форм навчання / упорядник : Стоцький Я.В.–Тернопіль : Вид-во ТНТУ імені Івана Пулюя, 2023. 44 с

Допоміжна:

1. Історія психології: від античності до початку ХХ століття : навч. посібник /Авт-уклад. О. Коханова, 2020. НВП «Інтерсервіс». 235 с.
2. Історія психології : курс лекцій : навчальний посібник /уклад. Н.Гриньова. Умань : Візаві, 2022. 209 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. URL:<http://www.nbuv.gov.ua/>.
2. Найкращі книги з психології українською мовою. URL:<https://worldinbooks.com.ua/psykholohiia>

Міжнародні видання:

1. Handbook of psychology / Irving B. Weiner, editor-in-chief. p. cm. : John Wiley & Sons, Inc. URL: <http://surl.li/mgjovt>
2. A history of psychology : globalization, ideas, and applications [Second edition.]. Robert B. Lawson, E. Doris Anderson, and Antonio Cepeda-Benito. 2018